

дії на суспільство в цілому і на окрему особу зокрема – переконання підслідного в доцільності визнання провини, дія сугестії на суд тощо. Тому правознавці мають бути компетентними, знати, які властивості мови дозволяють це робити, як використовувати їх у професійній діяльності, як виявляти способи мовного маніпулювання іншими людьми та протидіяти їм [3, с.58]. Дослідження усіх видів мовленнєвої дії: інформування, переконання і навіювання, особливо двох останніх, поширене в криміналістичній і судовій практиці. Так, слідчий переконує підслідного у доцільності визнання, повідомляючи йому дані слідства, називаючи факти та імена. Прокурор інформує суд і присутніх в залі судового засідання, зачитуючи обвинувальний висновок. Адвокат, звертаючись не тільки до розуму, але і до відчуттів присутніх у суді, переконує їх, що обвинувачений заслуговує пом'якшення покарання.

У межах статті неможливо розглянути усі аспекти юрисдикційної діяльності, які потребують знань, вмінь та навичок з юридичної психолінгвістики. Тому необхідно розробляти психолінгвістичний інструментарій (методи, прийоми, техніки) професійного юридичного спілкування й уміння його творчо застосовувати у професійній юридичній діяльності. На жаль, в юридичній освіті цьому питанню, як і загалом фаховій мовленнєвій підготовці, приділяється недостатня увага.

Список використаних джерел:

1. Василенко В.А. Характеристики професійного спілкування у сфері юридичної діяльності: Електронний ресурс / В.А. Василенко, А.Ю.Тимофєєва. – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/10_DN_2012/Philologia9_106699.doc.

ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОГО ІМІДЖУ МІЛІЦІ УКРАЇНИ

Ірхін Ю.Б.,

начальник кафедри прикладної педагогіки та роботи з персоналом Національної академії внутрішніх справ, кандидат психологічних наук, доцент

Сьогодні імідж міліції став одним із яскравіших сучасних соціальних феноменів українського ментального суспільства, який фактично являється проявом індивідуальної свідомості на рівні поширеного психосоціального явища.

Попри високу соціальну значимість в Україні іміджу міліції як найбільш дієздатної силової структури в системі правоохоронних органів приділяється замало уваги [3]. Незважаючи, що за своєю суттю він складає суттєву частку сучасного соціуму, його сутність, закономірності й механізми формування дотепер чітко не визначені [1]. Традиційно імідж міліції сприймається, визначається й розглядається через призму ефективності правоохоронної діяльності. Тобто, якщо на поточний час є позитивні результати оперативно-службової діяльності, імідж сам собою виявляється позитивним, в іншому випадку – імідж як правило «страждає» у наслідок його штучної негативації. Таким чином, виявляється, що механізми розвитку, регулювання, покращення і вдосконалення іміджу міліції в Україні фактично є полишенням на самоплив.

Такий стан справ на превеликий жаль призводить до природного падіння іміджу міліції України в суспільстві, що часто використовується різними соціальними групами в якості соціально-психологічного маніпуляту та предмету політичних спекуляцій [2]. Основну загрозу, яку містить у собі зниження, припнічення й гноблення правоохоронного іміджу є втрата довіри громадян до міліції. Саме тому первісне значення для вивчення феноменології іміджу міліції України має вивчення феномену довірчості в правоохоронній діяльності.

Недостатня відпрацьованість, невизначеність іміджу міліції України як конструктору соціальних відносин у сучасному суспільстві актуалізують нагальну потребу в ретельному теоретико-методологічному дослідженні його феноменології. Ґрунтуючись на засадах основних методологічних підходів до вивчення іміджу в соціальній психології нами було проведено поглиблене соціологічне опитування особового складу на предмет з'ясування ціннісних орієнтацій та оцінки реального іміджу українського міліціонера та реальних можливостей зростання рівню довіри населення до міліції України.

Результати соціально-психологічного вивчення засвідчили, що макросоціальна професійна група працівників міліції поєднує в собі потенційно найбільш працездатну частину населення держави, яка має необхідні кваліфікаційні та особистісні передумови для успішної професійної діяльності.

За результатами аналізу виявлених фактів ми дійшли висновку, що соціально-психологічні процеси, які характерні для всього суспільства, працівники міліції оцінюють більш об'єктивно, ніж аналогічні тенденції у своїй професійній групі. Пов'язано це з тим, що професійна діяльність міліції України здійснюється сьогодні на фоні зростання соціальної напруженості, посилення впливу негативних чинників на працівників міліції під час спілкування із громадянами, в тому числі – законослухняними, і потребує значних зусиль щодо адаптації правоохоронців до більш жорстких умов роботи з метою забезпечення їх належного функціонального стану.

Зважаючи на результати проведеного соціально-психологічного вивчення ціннісних орієнтацій, оцінки реального іміджу українського міліціонера та реальних можливостей зростання рівню довіри населення до міліції України, нами було виявлено багато тенденцій і проблемних питань, які мають місце в системі МВС України. Деякі з них можна вирішити тільки на загальнодержавному рівні (наприклад – розміри бюджетного фінансування потреб органів внутрішніх справ), однак на нашу думку було б неправильним обмежитись лише констатацією та спостереженням цих явищ. Узагальнення й аналіз результатів наведеного дослідження свідчить, що вирішення проблеми формування позитивного іміджу міліції та встановлення довірчих відносин працівників міліції з громадянами цілком полягає в площині соціального благополуччя та належного психологічного забезпечення оперативно-службової діяльності міліції України.

Про значимість системи соціального захисту працівників міліції та його вплив на загальний імідж міліції України свідчать результати нашого іншого дослідження, яке було проведене нами упродовж травня-червня 2012 року серед особового складу органів та підрозділів внутрішніх справ м. Києва та Київської області, метою якого було вивчення соціально-психологічних причин опору та протидії законним вимогам і діям працівників міліції.

Серед результатів дослідження нами було отримано важливі факти, які прямо вказують на необхідність здійснення правового інформування широких верств громадян як про права й обов'язки працівників міліції, так і їх власні; зміни ставлення у державі до потреб міліції, як до чогось залишкового, поліпшення матеріально-технічного забезпечення тощо. На нашу думку, реалізація вказаних заходів дозволить зменшити вплив соціально-психологічних обставин і причин відвертої протидії законним вимогам працівників міліції із боку громадян, що забезпечить належний рівень довіри народу до міліції, сприятиме налагодженню довірчих стосунків з населенням та створить реальні передумови до формування позитивного іміджу міліції в Україні.

Список використаних джерел:

1. Андреева Г.М. Социальная психология: векторы новой парадигмы [Електронний ресурс] // Психологические исследования: электрон. науч. журн. 2009. № 1 (3). URL: <http://psystudy.ru> (дата обращения: 28.11.2011 г.).

2. Дагаева Е.А. Имидж как социально-психологический феномен: теоретико-методологические аспекты изучения / Социология. Психология. Философия: Вестник Нижегородского университета им. Н.И. Лобачевского, 2011, № 4(1), с. 363–369.

3. Олефир В.І. Формування позитивного іміджу співробітника ОВС // [Текст], В. І. Олефир / Науковий вісник НАВС. – 2003. – Вип.2. – С.266–273.

ПРОФЕСІЙНА АДАПТИВНІСТЬ В СТРУКТУРІ ОСОБИСТОСТІ ПРАЦІВНИКА ОВС

Александров Д.О.,

начальник кафедри юридичної психології Національної академії внутрішніх справ, кандидат психологічних наук, доцент

Як відомо, Г.Олдпорт на основі узагальнення близько 50 тлумачень категорії «особистості» запропонував визначення особистості, як динамічної організації індивіда, що складається з психофізіологічних систем, котрі зумовлюють його унікальну здатність пристосовуватися до навколишнього середовища. І хоча у визначенні соціальний компонент взагалі не звучить, але наявна важлива ознака особистості, а саме унікальність пристосування до навколишнього середовища. Отже, ознакою особистості є її адаптованість, на чому наголошував наш співвітчизник Лазурський О.Ф. ще у 1915 році.

Адаптивність можна розглядати принаймні у двох ракурсах: адаптивність до природного середовища та адаптивність до соціального середовища. При цьому адаптаційні здібності визначаються взаємодією базових («типових») рис, неповторна взаємодинаміка яких визначає неповторність («індивідуальне») особистості. Ці ракурси визначають неповторність рушійних сил індивідуальних трансформацій особистості в процесі розвитку. У особистості спостерігається той синтез біологічного з соціальним, наслідком якого вона стає носієм свідомості, і організовує власну соціальну активність та діяльність, адаптуючись до зовнішніх умов. Іншими словами, в процесі соціалізації й вбачається адаптація особистості по мірі того, як вона набуває здатності включатися у суспільство. Відтак, й аналіз особистості працівника ОВС повинен починатися з вивчення його індивідуальної діяльності в системі суспільних відносин та взаємодії.

За теорією Щедровицького Г.П. „бют” (біологічний індивід) стає людиною тою мірою, якою він „привласнює” потік діяльностей людства у її загальних формах. Отже, сукупність діяльностей, що засвоюються особистісно, створює багатство та широту зв'язків індивіда зі світом, з чого можна зробити висновок про індивідуальність адаптивності індивіда, як неповторність процесу соціалізації. Таким чином становлення особистості пов'язане з процесом інтеріоризації суспільних відносин, завдяки чому поняття „соціальна адаптація” конкретизується як: „перетворення суспільних мотивів в особистісні” (Л.І.Божович, П.М.Якобсон); „засвоєння суспільного досвіду” (О.О.Бодальов, О.М.Леонтьєв, Б.Ф.Ломов); „оволодіння нормами, зразками та еталонами суспільства” (М.І.Бобнева); „входження у соціальне середовище та інтеграція в ньому” (О.Г.Асмолов, А.В.Петровський).

У найзагальнішому сенсі інтеріоризація розуміється як формування внутрішніх структур людської психіки в процесі засвоєння зовнішньої соціальної діяльності. В контексті дослідження особистості правоохоронця, варто казати про його професійну інтеріоризацію, яка полягає у формуванні структури особистості працівника ОВС на основі розвитку професійно значущих особистісних якостей в процесі засвоєння діяльності.

Відтак, внутрішній потенціал індивіда виступає регулятивним початком його соціалізації та адаптації, а зміни, що відбуваються на особистісному рівні, є трансформацією форм зв'язку його психічних властивостей із соціумом, як спосіб засвоєння системи людських відносин у спілкуванні та професійній